

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
міжнародних відносин і політичної
філософії
Протокол № 17 від 28.08.2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної
роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

**Країнознавство
робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)**

Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність	СЗ «Міжнародні відносини»
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	Міжнародні відносини
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Розробники:
викл.

Данило НЕПОЧАТОВ

Завідувач кафедри
міжнародних відносин і політичної
філософії

Олег КУЗЬ

Гарант програми

Ірина ЖЕРЕБЯТНІКОВА

Харків
2025

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Країнознавство» є складовою частиною освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини». Її актуальність зумовлена динамікою розвитку світового порядку, зростанням ролі у міжнародних відносинах культурних наративів, глобальних інформаційних потоків та регіональних центрів сили. Сучасні держави постають не лише як політичні інституції, а і як складні соціокультурні системи, образ яких формується через історичну пам'ять, міфи, популярну культуру та міжнародну взаємодію. У такому середовищі важливою стає здатність фахівців аналізувати країни комплексно з урахуванням їхньої ідентичності, історичного досвіду, ресурсів, політичних інститутів та глобальної ролі.

Курс пропонує інтегроване, міждисциплінарне бачення того, що таке «країна», через низку ключових питань, які формують інтелектуальну рамку дисципліни:

Чому виникають держави та нації? Чому спільноти вирішують жити разом? Навіщо нації конструюють стереотипи про себе та інших? Яку роль відіграє спадщина та колективна пам'ять? Хто формує образ країни — уряд, суспільство, чи глобальні медіаплатформи, такі як Netflix чи Hollywood?

Ґрунтом дисципліни є кейси з різних частин світу: Європейського Союзу як інституційного проєкту, США як глобального гегемона, країн Африки та Близького Сходу як простору постколоніальних трансформацій, Східної Азії (Китай, Південна Корея, Японія) як центрів інновацій та культурної дипломатії, а також нових лідерів Глобального Півдня — Індії, Бразилії та Туреччини. Окреме місце займають питання геополітичної конкуренції, зокрема кейс Тайваню як одного з ключових вузлів світової політики.

Завдяки здобутим знанням та навичкам здобувачі зможуть аналізувати країни як політичні, культурні й економічні системи, інтерпретувати міжнародні процеси та робити власні аналітичні висновки на основі різноманітних емпіричних прикладів.

Об'єктом навчальної дисципліни є сучасні держави, нації та регіональні утворення як суб'єкти міжнародних відносин і носії культурно-історичних наративів.

Предметом навчальної дисципліни є політичні, культурні, інформаційні, економічні та історичні чинники формування національної ідентичності, моделей розвитку країн і специфіки регіональних процесів у глобальному світі.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів системного розуміння того, як виникають, функціонують і змінюються країни та нації, а також

як використовувати порівняльний і кейсовий підходи для аналізу глобальних і регіональних тенденцій.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити здобувачів із ключовими теоріями націоналізму, формування ідентичності та політики пам'яті;
- пояснити логіку виникнення держав, націй та регіональних блоків через аналіз конкретних кейсів;
- розкрити роль популярної культури, медіа, культурної дипломатії та стереотипів у формуванні образу країни;
- опанувати методи аналізу країн (порівняльний, геополітичний, культурний, інституційний);
- розвинути здатність працювати з кейсами ЄС, США, Африки, Китаю, Індії, Туреччини, Латинської Америки та регіональних структур ASEAN, ШОС, АС, ЛАД;
- сформувані вміння інтерпретувати глобальні тренди: регіоналізацію, цифровізацію, ресурсну конкуренцію, екологічні та міграційні виклики;
- сприяти розвитку критичного мислення щодо інформаційних потоків і міжнародних комунікацій, що формують уявлення про країни;
- сформувані навички підготовки аналітичних оглядів і country profiles на основі кейс-аналізу.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна, визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН1.	ЗК5, СК2, СК9.
РН6.	ЗК3, СК2, СК10.
РН8.	ЗК6, ЗК8, СК2, СК5, СК9.

де, РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН13. Вести фахову дискусію з проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхні точки зору.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Чому виникають нації? Національна ідентичність, політика пам'яті та історичні міфи

Тема розкриває основні теорії виникнення націй, механізми формування національної ідентичності та роль історично-культурних наративів у легітимації державності. Аналізується політика пам'яті, конструювання образів «своїх» і «чужих» та вплив історичних міфів на сучасну політику.

Ключові питання:

Чому спільноти вирішують жити разом?

Як формуються національні міфи?

Яку роль відіграє історична пам'ять у політичних процесах?

Тема 2. Колоніалізм, деколонізація та постімперські простори як чинники формування сучасних держав

Тема присвячена історичному досвіду колоніалізму, хвилі деколонізації та трансформації постімперських територій. Розглядається вплив імперської спадщини на кордони, інституції, економічні моделі та соціальну структуру сучасних держав.

Ключові питання:

Як імперії формували сучасну мапу світу?

Чому деколонізація часто супроводжувалася конфліктами?

Як постімперські держави обирають стратегії розвитку?

Тема 3. Netflix, Hollywood і K-Pop: стереотипи у формуванні національних іміджів

Аналіз впливу культурних індустрій на формування образів країн у світовій свідомості. Вивчається феномен м'якої сили, культурна дипломатія, трансляція стереотипів та роль медіа й індустрії розваг у конструюванні національних іміджів.

Ключові питання:

Хто формує образ країни — сама держава чи глобальні платформи?

Як виникають і поширюються стереотипи про нації?

Чому масова культура стала інструментом міжнародної політики?

Тема 4. Глобальний Південь vs Захід: хто домінуватиме у XXI столітті?

Розглядається конкуренція між країнами Заходу та Глобального Півдня, протиставлення моделей розвитку, політичних систем та економічних стратегій. Аналізується зсув балансу сил та формування альтернативних центрів впливу.

Ключові питання:

Чому Глобальний Південь став ключовим фактором світової політики?

Чи формує він альтернативну модель міжнародного порядку?

Як змінюється глобальний баланс сил?

Тема 5. Європейський Союз як глобальний гравець світової політики

Розглядаються особливості ЄС як наднаціонального утворення, його зовнішня політика, стратегічні інтереси та роль у міжнародній системі. Аналізується співвідношення «нормативної» та «геополітичної» складових політики ЄС.

Ключові питання:

Чи здатен ЄС діяти як єдиний глобальний актор?
Як ЄС формує свою міжнародну ідентичність?
Які виклики обмежують його глобальну роль?

Тема 6. Злет і занепад впливу США у світі

Аналізується історичний шлях США як світового лідера, інструменти американської сили та чинники, що впливають на трансформацію ролі США у багатополлярному світі. Розглядаються питання конкуренції, внутрішніх викликів та стратегічної адаптації.

Ключові питання:

Чи відбувається занепад глобального домінування США?
Які фактори підтримують американський вплив?
Як США адаптуються до нової структури міжнародної системи?

Тема 7. Роль Африки в сучасній глобальній політиці

Тема присвячена Африці як регіону зі зростаючим політичним, економічним та демографічним значенням. Вивчаються перспективи розвитку, виклики та взаємодія континенту з глобальними акторами.

Ключові питання:

Чому Африка стає важливим центром світової політики?
Як зовнішні сили впливають на політичні процеси в регіоні?
Які фактори визначають довгостроковий розвиток Африки?

Тема 8. Регіональні союзи світу: ASEAN, ШОС, Ліга Арабських Держав, Африканський Союз

Огляд ключових регіональних об'єднань, їхніх інституційних моделей, стратегічних цілей та впливу на міжнародну систему. Аналізується феномен регіоналізації та його значення для глобальної політики.

Ключові питання:

Чому держави створюють регіональні союзи?

Які моделі регіональної інтеграції найефективніші?
Як регіоналізація змінює структуру світового порядку?

Тема 9. Нові глобальні лідери: Китай, Бразилія, Індія та Туреччина

Розглядаються держави, що формують нові центри сили завдяки економічному зростанню, технологічному розвитку, демографічному потенціалу та активній зовнішній політиці. Аналізується їхня стратегія у глобальному контексті.

Ключові питання:

Чому ці держави стають центрами глобального впливу?
Які моделі розвитку вони пропонують?
Чи становлять вони альтернативу західним підходам?

Тема 10. Питання Тайваню: стратегічне значення для США та Китаю

Тема присвячена стратегічній ролі Тайваню у світовій політиці, історії конфлікту, питанням безпеки, економічного значення та конкуренції великих держав за вплив у Східній Азії. Особлива увага приділяється технологічному виміру та міжнародним ризикам.

Ключові питання:

Чому Тайвань є одним із ключових вузлів глобальної політики?
Як різні актори визначають власні інтереси щодо Тайваню?
Які сценарії розвитку ситуації можливі у XXI столітті?

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань

Назви тем	Зміст
Завдання 1.	Дискусія ідей у текстах Б. Андерсона «Уявлені спільноти» та R. Harrison «Forgetting to remember, remembering to forget» Дебати: Чому в XXI столітті існують нації?
Завдання 2.	Презентація робіт «колоніальні практики імперій: від Великої Британії до Японії» Дискусія: чи можуть сьогодні існувати імперії?
Завдання 3.	Дебати: Як Netflix змінює уяву про країну? Робота в малих групах: проаналізувати конкретний серіал / фільм на наявність стереотипів
Завдання 4.	Рольова гра: перемовини між США та КНР з питань визнання Тайваню

Завдання 5.	Презентація робіт: «Органи ЄС відповідальні за формування зовнішньої політики» Дидактична гра: «Alarm! РФ напала на ЄС»
Завдання 6.	Презентація аналізу на тему: «Сила США у світі: злет чи занепад?»
Завдання 7.	Дискусія на тему: «Геополітичні зміни: як Африка стає новим глобальним гравцем» Презентація на тему: «Особливості розвитку країн Африки»
Завдання 8.	Рольова гра: міждержавні союзи вирішують екологічну кризу Дискусія на тему: «Чи є майбутнє у міждержавних союзах?»
Завдання 9.	Робота в групах: «Аналіз мегатрендів Міжнародних відносин у ХХІ столітті»
Завдання 10.	Аналіз одного з документів кліматичної політики Робота у групах: визначити зв'язок між кліматом, конфліктом та міграцією
Завдання 11.	Презентація на тему: «Особливості політики нових глобальних лідерів»
Завдання 12.	Метод-проект: «Стратегія захисту Тайваню в умовах зростання напруги між США та Китаєм»

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Завдання 1	Прочитати тексти Б. Андерсона «Уявлені спільноти» та R. Harrison «Forgetting to remember, remembering to forget»
Завдання 2, 5, 6, 11	Виконання індивідуальних завдань
Завдання 1	Виконання індивідуальних завдань
Завдання 1, 3, 7, 8	Опрацювання дискусійних питань
Завдання 4, 8	Підготовка та участь до рольових ігор
Завдання 5	Підготовка та участь у дидактичній грі
Завдання 3, 9, 10	Підготовка та участь у роботі в групах
Завдання 12	Підготовка та презентація метод-проекту

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній мапі) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання навчальної дисципліни «Країнознавство» використовуються традиційні та інноваційні методи організації навчального процесу, спрямовані на розвиток аналітичного мислення, здатності до порівняльного аналізу, роботи з текстами та інтерпретації глобальних процесів. Здобувачі залучаються до активних форм навчання, що поєднують лекційні, семінарські, дискусійні та дослідницько-проектні формати.

Словесні методи:

- лекція (Теми 1, 4, 5, 7, 9);
- проблемна лекція (Теми 1, 2);
- міні-лекція з елементами аналізу мультимедійного контенту (Теми 3, 4, 10).

Наочні методи:

- демонстрація та аналіз фрагментів фільмів, відео й медіаматеріалів (Теми 3, 4);
- презентація структур регіональних організацій та глобальних трендів (Теми 5, 8, 9);
- використання мап, інфографіки та статистичних даних (Теми 6, 7, 10).

Практичні методи:

- читання та аналіз текстів (Тема 1);
- виконання індивідуальних завдань (Теми 2, 5, 6, 9);
- опрацювання дискусійних питань (Теми 1, 3, 7, 8);
- аналіз інтерпретацій та альтернативних позицій;
- рольові ігри та моделювання: моделювання ситуацій міжнародної напруги (Теми 4, 8);
- дидактична гра (Тема 5);
- групова робота (Теми 3, 9, 10).

Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності:

- навчання через дослідження (research-based learning) під час підготовки аналітичних презентацій, індивідуальних робіт та семестрового проєкту (Теми 1-10);
- проблемно-пошукові завдання (Теми 2, 3, 8, 9);
- кейс-методи з аналізом реальних політичних ситуацій (Теми 4, 7);
- метод проєктів під час фінальної роботи (Тема 10).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100-бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку.

Поточний контроль успішності навчання здійснюється у формі:

– дискусії за заданою тематикою – 4 рази впродовж семестру на семінарських заняттях, з оформленням рефлексивної записки. Максимальна оцінка за дискусію – 5 балів (5-бальна система оцінювання, усього 20 балів за семестр); її можна отримати, якщо здобувач уміє навести аргументи та відстояти їх у дискусії з опонентом;

– участі у дебатах із запропонованої проблематики – 2 рази за семестр на семінарських заняттях, з підготовкою аналітичної мапи аргументів. Максимальна

оцінка за дебати – 4 бали (4-бальна система оцінювання, усього 8 балів за семестр);

– презентації доповідей за описаними темами – 5 разів упродовж семестру, з підготовкою доповідей. Максимальна оцінка за доповідь – 5 балів (5-бальна система оцінювання, усього 25 балів за семестр);

– робота в групах за запропонованою тематикою – 3 рази за семестр на семінарських заняттях, з підготовкою тез. Максимальна оцінка – 4 бали (4-бальна система оцінювання, усього 12 балів за семестр);

– Рольові / дидактичні ігри – 3 рази впродовж семестру за запропонованими темами; проведення симуляції на семінарському занятті, з поданням письмових тез. Максимальна оцінка – 5 балів (5-бальна система; усього 15 балів за семестр).

Метод-проект – 1 раз за семестр відповідно до теми завдання; презентація відбувається у вигляді виступу з переходом до дискусії. Максимальна оцінка – 20 балів (20-бальна система; усього один раз за семестр).

Детальнішу інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній мапі) з навчальної дисципліни.

Системи оцінювання, що використовуються, наведено нижче

Критерії оцінювання роботи в групах 4-бальна система оцінювання

Ступінь виконання	Бал
Відповідь аргументована, логічна, самостійна. Виявлено розуміння матеріалу, наявні спроби узагальнення, сформульовано висновки, навіть якщо є незначні помилки.	4
Відповідь правильна, логічна, але частково поверхова. Є спроби аналізу, але бракує глибини або прикладів. Помилки несуттєві.	3
Відповідь фрагментарна. Є розуміння основного матеріалу, але бракує аргументації, структури, самостійності. Помилки суттєві.	2
Відповідь поверхова або відсутня. Не виявлено самостійного мислення, аргументації, зв'язності викладу. Помилки грубі або критичні.	1

Критерії оцінювання рольової гри, презентації доповідей, участі в дебатах 5-бальна система оцінювання

Ступінь виконання	Бал
Відповідь повна, аргументована, логічна, містить ознаки оригінального мислення. Є аналіз і власна позиція. Помилки незначні або відсутні.	5
Відповідь правильна та логічна. Є аналіз, але неповний. Структура здебільшого чітка, аргументів достатньо. Наявні дрібні помилки.	4
Відповідь у цілому правильна, але має певні помилки. Самостійність мислення часткова. Бракує глибини або прикладів.	3

Відповідь фрагментарна. Не виявлено самостійного мислення. Аргументація нечітка або відсутня. Є серйозні помилки.	2
Відповідь не відповідає вимогам. Матеріал не засвоєно. Структура, логіка й аналіз відсутні.	1

Критерії оцінювання метод-проекту

20-бальна система оцінювання

Ступінь виконання	Бал
Відповідь зразкова, аргументована, виявляє глибину та оригінальність мислення. Повністю відображено зміст курсу, наведено джерела, сформульовано глибокі та переконливі висновки.	20
Відповідь аргументована, виявляє глибину та оригінальність мислення. Повністю охоплено зміст дисципліни, чітка структура, джерела наведено, висновки обґрунтовані.	19
Відповідь аргументована, демонструє глибоке та оригінальне розуміння теми. Виявлено самостійне мислення, логічну послідовність і власну позицію; джерела частково залучені.	18
Відповідь аргументована, демонструє глибоке розуміння теми. Виявлено самостійне мислення, логічну послідовність і власну позицію; джерела частково залучені.	17
Відповідь виявляє обізнаність із темою, в цілому аргументована. Є логіка викладу, сформульовано самостійні висновки, але джерела подано вибірково.	16
Відповідь правильна, аргументована. Виявлено раціональність мислення, однак не охоплено всі аспекти питання або допущено незначні помилки у логіці викладу.	15
Відповідь в цілому правильна, але містить фрагментарне висвітлення змісту. Спостерігається певна непослідовність викладу, окремі висновки необґрунтовані.	14
Відповідь демонструє загальне розуміння матеріалу. Аргументація слабка, висновки поверхові або суперечливі, самостійність проявлена частково.	13
Відповідь потребує доопрацювання, є труднощі у логіці викладу. Самостійність мислення та вміння узагальнювати проявляються слабо.	12
Відповідь виявляє фрагментарне розуміння теми. Структура порушена, логіка та аргументація недосконалі, висновки нечіткі.	11
Відповідь частково відповідає вимогам. Помітна невпевненість у володінні матеріалом, слабка аргументація, відсутність самостійних висновків.	10
Відповідь містить значні недоліки, допущено концептуальні помилки. Структура хаотична, джерела відсутні.	9
Відповідь фрагментарна, логіка викладу слабка. Виявлено значні труднощі у формуванні висновків, джерела не залучено.	8
Відповідь поверхова, фактичний матеріал використано частково. Логіка мислення нестійка, аргументи слабкі або відсутні.	7
Відповідь демонструє формальне знання теми. Самостійність мислення та аналізу майже не виявлено.	6
Відповідь фрагментарна або складена з шаблонних тверджень. Аргументація та висновки не сформульовані.	5
Відповідь виявляє лише загальне уявлення про тему. Висновки та аналітика відсутні.	4
Відповідь не відображає змісту питання, знання фрагментарні, логіка відсутня.	3

Відповідь виявляє практичну відсутність самостійного мислення; узагальнення та висновки не зроблені.	2
Відповідь не має змістовного наповнення; фактично неприйнятна.	1

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Байме К. Політичні теорії сучасності / Пер. з нім. М. Култаєвої та М. Бойченка; видання друге. Київ : Стилос, 2024. 396 с.
2. Вонсович С. Г. Політичний аналіз і прогноз: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 228 с. URL: http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/7048/Pol_analiz_pos23.pdf?sequence=3&isAllowed=y
3. Міжнародні відносини та світова політика / О. Кузь та ін; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 200 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25295>
4. Anderson B. Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism. London, 1983.

Додаткова

5. Brovko O. Local government resilience in the face of Russian aggression: the case of Ukraine. Territory, Politics, Governance. 2024. P. 1–20. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32772>.
6. Harrison R. Forgetting to remember, remembering to forget: late modern heritage practices, sustainability and the ‘crisis’ of accumulation of the past. International Journal of Heritage Studies. 2013. Vol. 19, no. 6. P. 579–595. URL: <https://doi.org/10.1080/13527258.2012.678371>
7. Jakobsen J. The Geopolitics of U.S. Overseas Troops and Withdrawal. Cham: Palgrave Macmillan, 2022. xxi, 302 p. URL: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-94488-9>
8. Kuz O., Konnova N., Korotkov D. Corruption Models of Behaviour in the Structure of the Political System of Society. Dialogue and Universalism. 2024. Vol. 34, no. 1. P. 131–141. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32650>
9. Leandro F. Modeling Geopolitics. Is China a Global Power? – 2025. pp. 59-170. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-981-96-4451-3_2

Інформаційні ресурси

10. The World Factbook - The World Factbook. We are the Nation's first line of defense - CIA. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>
11. Britannica. Britannica. URL: <https://www.britannica.com> .
12. Atlantic Council. *Atlantic Council*. URL: <http://www.atlanticcouncil.org>
13. Brookings - Quality. Independence. Impact. Brookings. URL: <https://www.brookings.edu>